

Minister Zdrowia

ZPŚ.050.16.2026.ES
Warszawa, 11 maja 2026

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 16486 Poseł Marty Stożek w sprawie ryzyk zdrowia publicznego związanych z karmami dla zwierząt domowych oraz systemu ostrzegania i komunikacji, uprzejmie przekazuję poniższe informacje.

Przy dokonywaniu przez Ministerstwo Zdrowia ocen ryzyka zdrowia publicznego wykorzystywane są m.in. stanowiska i analizy Głównego Inspektoratu Sanitarnego. Stosowane jest przy tym podejście One Health uwzględniające powiązania pomiędzy zdrowiem ludzi, zwierząt i środowiska, a tym samym obejmujące zagadnienia dotyczące ryzyk związanych ze stosowaniem karm dla zwierząt domowych. Zgodnie z danymi Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) oraz Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), karma dla zwierząt domowych jest uwzględniana w analizach dotyczących zoonoz i bezpieczeństwa zdrowia publicznego, jako potencjalne, pośrednie źródło narażenia ludzi na czynniki chorobotwórcze. W corocznych raportach One Health EFSA wskazuje, że ryzyko to może wynikać zarówno z bezpośredniego kontaktu z karmą, jak i pośrednio – poprzez kontakt ze zwierzęciem karmionym skażoną karmą oraz środowiskiem domowym. Szczególne znaczenie w ocenie ryzyka zdrowotnego mają surowe diety oparte na produktach pochodzenia zwierzęcego (RMBD – Raw Meat-Based Diets). EFSA wskazuje, że tego typu karmy mogą być istotnym źródłem narażenia na patogeny zoonotyczne, takie jak Salmonella, Listeria monocytogenes, Campylobacter, STEC (Escherichia coli O157:H7), Brucella suis oraz pasożyty, w tym Toxoplasma gondii i Echinococcus spp. Wynika to z faktu, że w przypadku RMBD nie zachodzi proces obróbki cieplnej, który standardowo inaktywuje drobnoustroje. Należy podkreślić, że ryzyko zdrowotne dla ludzi związane z karmą dla zwierząt domowych nie wynika zazwyczaj z jej spożycia, lecz z ekspozycji pośredniej. EFSA wskazuje dwie główne drogi narażenia:

- kontakt z karmą podczas jej przygotowania i podawania, a także skażenie powierzchni kuchennych i sprzętów domowych,

- kontakt z wydaliniami zwierząt będących bezobjawowymi nosicielami patogenów, co może prowadzić do transmisji w gospodarstwie domowym.

Szczególnie istotne jest ryzyko w środowisku domowym, w którym przebywają osoby z grup wrażliwych, tj. dzieci, osoby starsze, kobiety w ciąży oraz osoby z obniżoną odpornością, u których zakażenia zoonotyczne mogą przebiegać ciężiej.

Dodatkowo EFSA wskazuje na możliwość występowania w surowych karmach bakterii opornych na antybiotyki, w tym szczepów *Escherichia coli* produkujących beta-laktamazy o rozszerzonym spektrum (ESBL), co stanowi istotne wyzwanie w kontekście leczenia zakażeń i zdrowia publicznego.

Podsumowując, zgodnie z podejściem EFSA i ECDC, karma dla zwierząt domowych – szczególnie w formie surowej – jest elementem uwzględnianym w ocenie ryzyka zoonotycznego, a jej znaczenie dla zdrowia publicznego wynika przede wszystkim z potencjalnej transmisji patogenów drogą pośrednią w środowisku domowym.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące zgłoszeń, analiz, zaleceń, komunikatów lub innych działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Głównego Inspektoratu Sanitarnego (GIS) w latach 2021–2026 odnoszących się do karm dla zwierząt domowych, uprzejmie informuję, że karmy dla zwierząt domowych nie wchodzą w zakres nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, który realizowany jest przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 416), jej zadania obejmują w szczególności nadzór nad warunkami zdrowotnymi żywności i żywienia ludzi, przedmiotami użytku przeznaczonymi dla ludzi oraz czynnikami środowiskowymi wpływającymi na zdrowie ludzkie.

Karma dla zwierząt domowych:

- nie jest żywnością w rozumieniu prawa żywnościowego,
- nie jest produktem przeznaczonym do spożycia przez ludzi,
- nie mieści się w kategorii „żywność i żywienie” w rozumieniu ww. ustawy.

W konsekwencji Państwowa Inspekcja Sanitarna nie posiada kompetencji do sprawowania nadzoru nad karmą dla zwierząt domowych. Jest ona klasyfikowana jako pasza i podlega odrębnemu reżimowi prawnemu.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz.U. z 2024 r. poz. 12) oraz ustawą z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz.U. z 2023 r. poz. 1149), nadzór nad produkcją, wytwarzaniem i obrotem paszami, w tym karmami dla zwierząt domowych, należy do zadań Inspekcji Weterynaryjnej, obejmując m.in. kontrolę bezpieczeństwa zdrowotnego pasz oraz nadzór nad ich produkcją i wprowadzaniem do obrotu.

Mając powyższe na uwadze, w latach 2021–2026 Główny Inspektorat Sanitarny nie opracowywał analiz, zaleceń, komunikatów ani innych działań dotyczących karm dla zwierząt domowych, ponieważ nie należą one do zakresu jego właściwości rzeczowej.

Organy administracji publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (art. 7 Konstytucji RP), wobec czego brak jest podstaw prawnych do podejmowania przez Państwową Inspekcję Sanitarną działań w obszarze pasz dla zwierząt, który został ustawowo przypisany Inspekcji Weterynaryjnej.

Zgodnie z przedstawionym wcześniej zakresem kompetencji, nadzór nad karmami dla zwierząt domowych sprawowany jest przez organy Inspekcji Weterynaryjnej, a Główny Inspektorat Sanitarny pełni rolę krajowego punktu kontaktowego systemu RASFF w Polsce. W przypadku otrzymania z innych państw członkowskich UE powiadomień RASFF dotyczących niebezpiecznych karm dla zwierząt domowych, GIS przekazuje je do

krajowego punktu kontaktowego w Głównym Inspektoracie Weterynarii, jako właściwego organu nadzoru w tym obszarze.

Analogicznie, w sytuacji gdy Inspekcja Weterynaryjna wykryje niebezpieczną karmę dla zwierząt domowych mogącą mieć znaczenie dla innych państw członkowskich (np. w związku z dystrybucją produktu lub jego pochodzeniem), GIW przygotowuje powiadomienie RASFF. Następnie, za pośrednictwem GIW, informacja ta przekazywana jest do Głównego Inspektoratu Sanitarnego, który finalnie przekazuje ją do punktu kontaktowego Komisji Europejskiej.

W powyższym modelu współpracy:

- GIS pełni funkcję krajowego węzła komunikacyjnego systemu RASFF,
- GIW odpowiada za merytoryczną ocenę i zgłaszanie zagrożeń w obszarze pasz (w tym karm dla zwierząt),
- MZ i MRiRW pełnią funkcje właściwe dla swoich kompetencji systemowych i legislacyjnych w obszarze zdrowia publicznego oraz rolnictwa.

W zakresie publicznego ostrzegania o zagrożeniach, komunikaty dotyczące karm dla zwierząt domowych publikowane są w oparciu o informacje przekazywane przez Inspekcję Weterynaryjną, jako organ właściwy rzeczowo, przy wykorzystaniu kanałów komunikacji właściwych dla systemu RASFF oraz krajowych struktur informacyjnych.

W odniesieniu do pytania dotyczącego tego, czy Ministerstwo Zdrowia uznaje obecny system publicznej komunikacji o wycofaniach i ostrzeżeniach dotyczących karm dla zwierząt domowych za wystarczający, uprzejmie wyjaśniam, że Minister Zdrowia nie posiada wiedzy o opracowaniu ani publikacji odrębnych, dedykowanych zaleceń skierowanych do konsumentów, dotyczących bezpiecznego obchodzenia się z karmami i przysmakami dla zwierząt domowych, w tym produktów surowych i gryzaków, ani postępowania w przypadku stwierdzenia zagrożeń mikrobiologicznych w tego typu produktach. Kwestie dotyczące ostrzeżeń i wycofań karm dla zwierząt domowych pozostają w zakresie właściwości Inspekcji Weterynaryjnej, w tym systemu RASFF (Rapid Alert System of Food and Feed - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) w obszarze pasz. W związku z tym ewentualne działania dotyczące stworzenia jednej, publicznej i przeszukiwalnej bazy takich informacji powinny być rozpatrywane i koordynowane w ramach kompetencji właściwych organów tej Inspekcji. Jednocześnie należy wskazać, że ogólne zalecenia dotyczące higieny publikowane przez Główny Inspektorat Sanitarny mogą mieć zastosowanie również w kontekście kontaktu użytkowników z karmą dla zwierząt, w szczególności w zakresie podstawowych zasad higieny rąk, zapobiegania zanieczyszczeniom krzyżowym oraz bezpiecznego obchodzenia się z żywnością i produktami potencjalnie stwarzającymi ryzyko mikrobiologiczne. W związku z powyższym nie opracowano odrębnych, specjalistycznych wytycznych w tym zakresie, natomiast stosowane są ogólne zasady higieny komunikowane przez GIS. Ministerstwo Zdrowia ani Główny Inspektorat Sanitarny nie prowadzą ani nie finansują odrębnych badań, monitoringu ani analiz w modelu One Health dotyczących przenoszenia patogenów lub bakterii opornych na antybiotyki z karm dla zwierząt domowych na ludzi. Tematyka antybiotykooporności jest natomiast uwzględniana w ogólnych działaniach i inicjatywach One Health realizowanych na poziomie krajowym i międzynarodowym, obejmujących zdrowie ludzi, zwierząt i środowisko, jednak nie obejmuje dedykowanych programów badawczych dotyczących karm dla zwierząt.

Obecnie Ministerstwo Zdrowia nie planuje opracowania odrębnych, ujednoczonych rekomendacji dotyczących rozpoznawania, zgłaszania i postępowania z zakażeniami potencjalnie związanymi z kontaktem z zanieczyszczoną karmą lub przysmakami dla zwierząt domowych.

Postępowanie w takich przypadkach odbywa się w ramach obowiązujących przepisów prawa dotyczących chorób zakaźnych oraz standardowych procedur nadzoru epidemiologicznego. Rozpoznawanie zakażeń odzwierzęcych oraz ich zgłaszanie jest elementem obowiązującego systemu kształcenia i praktyki diagnostycznej personelu medycznego, w tym diagnostów laboratoryjnych i lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej. W przypadku podejrzenia ogniska zakażeń prowadzone jest standardowe dochodzenie epidemiologiczne przez właściwe organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które obejmuje identyfikację źródła zakażenia oraz ocenę potencjalnych dróg transmisji.

Odnosząc się do pytania o działania legislacyjne, organizacyjne lub edukacyjne, jakie Ministerstwo Zdrowia zamierza podjąć wraz z MRiRW w celu ograniczenia ryzyka zdrowia publicznego związanych z karmami dla zwierząt domowych i poprawy informacji kierowanej do konsumentów, uprzejmie informuje, że Ministerstwo Zdrowia aktualnie nie prowadzi, ani nie planuje podejmowania działań w powyższym zakresie, które byłyby ukierunkowane odrębnie na zagadnienia związane z karmami dla zwierząt domowych. Niemniej jednak, mając na względzie podejście One Health, we współpracy m.in. z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, prowadzone są prace koncepcyjne nad opracowaniem strategii dotyczącej przeciwdziałania lekooporności. Celem planowanych działań jest wzmocnienie współpracy międzyresortowej w obszarze nadzoru nad bezpieczeństwem zdrowotnym oraz poprawa przepływu i jakości informacji kierowanej do konsumentów w zakresie potencjalnych zagrożeń związanych z nadmiernym stosowaniem antybiotyków.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/